

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Ойын арқылы оқыту - мектепалды даярлықтағы басты әдіс

ЖАРИЯЛАНДЫ
12.10.2025ТІРЕК СӨЗДЕР
әдіс-тәсіл, бала психологиясы, даму,
мектепалды даярлық, ойын, оқыту
процесі, танымдық қабілет, тәрбиешіСІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/183315/>*Темербекова Анар Сабитовна*

АННОТАЦИЯ

Бұл мақалада мектепалды даярлық тобындағы оқу-тәрбие процесінде ойын арқылы оқытудың маңызы қарастырылады. Автор ойынның баланың танымдық, эмоционалдық және әлеуметтік дамуына тигізетін ықпалын сипаттап, өз тәжірибесінен мысалдар келтіреді. Сонымен қатар тәрбиешінің ойын технологияларын тиімді қолдану жолдары талданады.

ТҮЙІН СӨЗДЕР

ойын, мектепалды даярлық, тәрбиеші, әдіс-тәсіл, даму, бала психологиясы, танымдық қабілет, оқыту процесі.

КІРІСПЕ

Қазіргі білім беру жүйесінде мектепалды даярлық кезеңі баланың тұлғалық қалыптасуы мен білімге алғашқы қадам жасауына негіз болады. Бұл жастағы бала үшін білім мен тәрбиенің ең қолжетімді әрі тиімді тәсілі – ойын арқылы оқыту. Себебі ойын – баланың табиғи әрекеті, оның қоршаған ортамен танысуының, өзін-өзі дамытудың басты құралы. Тәрбиешінің міндеті – сол ойынды мақсатты бағыттап, баланың жан-жақты дамуына жағдай жасау. Мектепалды даярлық тобындағы тәрбиеші үшін ойын – баланы оқыту мен тәрбиелеудің ең тиімді әдісі. Сабақ барысында қолданылатын дидактикалық, қимыл-қозғалыс, рөлдік, шығармашылық ойындар баланың ойлау, сөйлеу, есте сақтау және зейін қабілеттерін дамытады. «Түстер әлемі» ойыны арқылы бала түстерді

ажыратуды, «Сандар әлемі» ойыны арқылы математикалық түсініктерді меңгеруді үйренеді. Ал рөлдік ойындар – «Дүкенде», «Дәрігер мен науқас», «Мектепке барамын» сияқты ойындар арқылы бала өмірлік жағдайларды бейнелеп, өз мінез-құлқын реттеуді үйренеді.

Сонымен қатар, ойын барысында бала ұжыммен жұмыс істеуге, бірін-бірі тыңдауға, сыйлауға және көмек көрсетуге дағдыланады. Бұл оның коммуникативтік қабілеттерін жетілдіріп, әлеуметтік ортада еркін қарым-қатынас орнатуға мүмкіндік береді.

Тәрбиешінің кәсіби шеберлігі ойын әдісін дұрыс таңдай білу мен оны тиімді ұйымдастыруға байланысты. Әр ойынның мақсаты айқын болуы керек: кейде ол баланың зейінін дамытуға, кейде есте сақтауын жетілдіруге, ал кейде тіл байлығын арттыруға бағытталады.

Мысалы, сөздік қорды дамытуда «Қай әріптен басталады?», «Кім жылдам айтады?» ойындары жақсы нәтиже береді. Осындай ойын түрлері арқылы бала еркін сөйлеп, өз ойын толық жеткізуді үйренеді.

Ойын арқылы оқыту тек білім беріп қана қоймай, баланың эмоционалды әлемін де байытады. Әр ойын – қуаныш, әсер және шабыт көзі. Ойын кезінде бала өзін еркін сезінеді, сондықтан ол арқылы оқыту нәтижелі әрі қызықты өтеді.

НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Мектепалды даярлық тобына келген балалардың негізгі әрекеті – ойын. Баланың ойыны – оның әлемді тануы, тәжірибе жинауы, ересектер өміріне бейімделуі. Сондықтан ойын оқу процесінен бөлек емес, қайта сол процестің негізгі бөлігі болуы тиіс.

Ойын арқылы оқытудың басты артықшылығы – баланың оқу іс-әрекетіне деген қызығушылығын арттыру. Мысалы, математика сабағында «Сандар патшалығы», тіл дамытуда «Сиқырлы әріптер әлемі» немесе қоршаған ортамен танысуда «Табиғат достары» сияқты дамытушы ойындарды қолдануға болады. Мұндай ойындар баланың логикалық ойлауын, есте сақтау қабілетін, тіл байлығын дамытады.

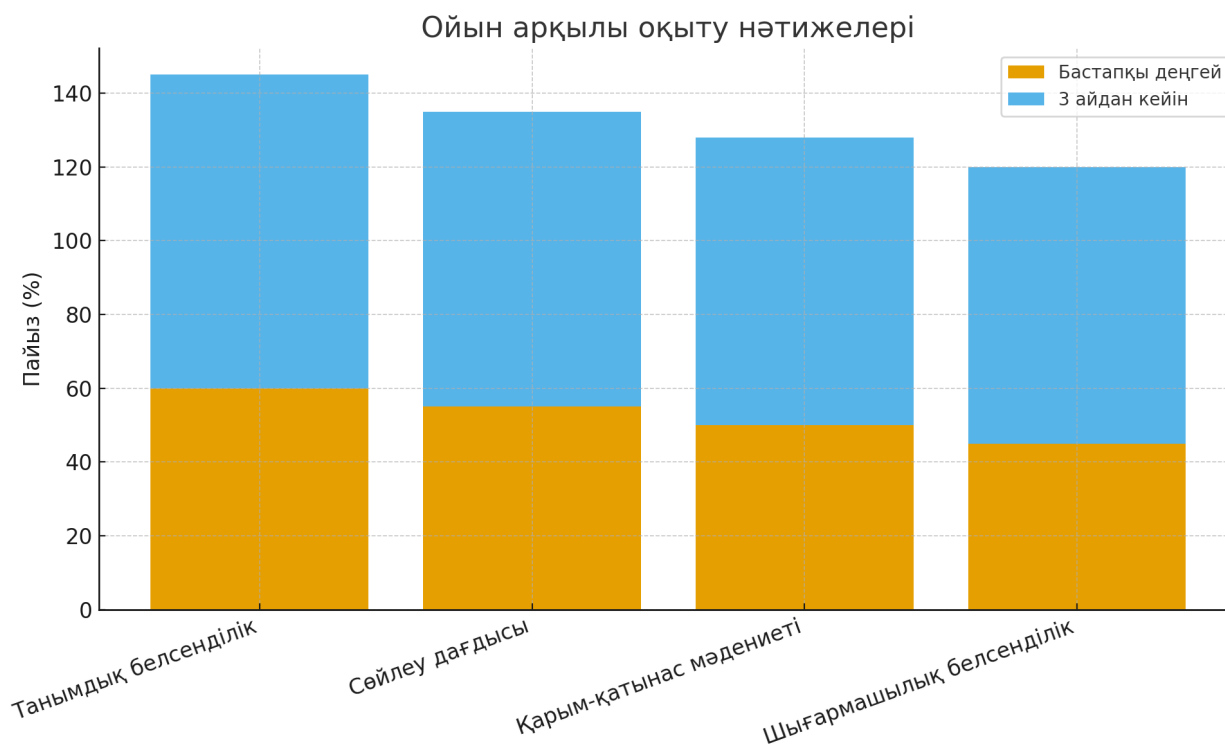

Диаграмма 1. Ойын арқылы оқыту нәтижелері (пайызбен)

Кесте 1. Ойын түрлерінің бала дамуына әсері

№	Ойын түрі	Дамытатын қабілет	Қолдану уақыты
1	Қимыл-қозғалыс ойындары	Шыдамдылық, ептілік, ынтымақ	Серуен кезінде
2	Сюжеттік-рөлдік ойындар	Қарым-қатынас, сөйлеу мәдениеті	Сабақтан тыс
3	Дамытушы дидактикалық	Логикалық ойлау, есте сақтау	Сабақта
4	Үстел үсті ойындары	Зейін, дәлдік, ұқыптылық	Тынығу кезінде

ҚОРЫТЫНДЫ

Қорыта айтқанда, ойын – мектепалды даярлық тобындағы ең басты педагогикалық құрал. Ол арқылы бала тек білім алып қана қоймай, мінез-құлық, қарым-қатынас, ойлау және сөйлеу мәдениетін меңгереді. Тәрбиешінің шебер ұйымдастырылған әрбір ойыны – баланың болашағына салынған берік негіз. Сондықтан ойын арқылы оқыту – баланың тұлғалық дамуының, мектепке дайындығының және шығармашылық әлеуетінің басты кепілі.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңы.
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты, 2023 ж.

3. *Н.Құлжанова. Ойын арқылы бала тәрбиесі. – Алматы, 2019.*

4. *Bilimger.kz білім порталы материалдары.*

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы.** Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.